

במה טומנין פרק רביעי שבת

מח.

עין משפט נר מצוה

ב א טושיע אר"ח טומן שית
ספיק ח'
ג ב מיי פכ"צ מלכות שנת
הלכה טו טור וטו"ע אר"ח
סומן ש"כ ספיק טו:
ד ג מיי פכ"צ מלכות שנת
הלכה יט טושיע אר"ח
סומן רע"ג ספיק א'
ה ד מיי פכ"צ מלכות
שנת הלכה כג טור
ו טושיע אר"ח סומן ש"מ
ספיק ח'
ז ה מיי פכ"צ מלכות שנת
הלכה יטושיע אר"ח סומן
ש"כ ספיק ג:

מוסף רש"י

ובצ"פ צבור. לחל ספקין
ועל"ז נמתקין (ב"ב י"ט).
ובמובין. של שחקי נגדים
היהוה מלכות מנגדי אלמנ
קולוס (טו). החרתת בית
הצואר. שפטה פה לחלק
מש. חייב חטאת. שמקן
כלי (מכות ג).

רב נסים גאון

פרק רביעי במה טומנין
אמר ליה ר' זירא מאי
שנא ממיהם על גבי
מיהם. בסוף הפרק (ף)
(א) בבבאייתא גרסי ומניחין
מיחה על גבי מיהם.
שנא מיהם מפרוקא. עיקר
דיליה בפרק ר' אליעזר
אומר תולין את המשמרת
בי"ט (ף) אמר רבא
הא מפרוקא אפלטא דפומא
שורי וכו'. ואיכא
דאמר מאי שנא מפרוקיה
דמר לפי שר' זירא ע"כ רבא
הוא מפליג. והוא בעל
השמועה.

רבינו חננאל

דמסיק נמי הבלא. ואפיקא
אמר רבא אנוחי כחא דמייא
אפומא דקומקומא משום
דמייא צנון ומולדי חימום.
ואמר נמי למיפדס סודרא
אפומא דרובא ולאנוחי
נטלא אבביה דסודרא,
משום (דשארין) דשירי
הכוס (מתחזין) מתחזין
כסודרא וקפדי בנשירא
דסודרא ופסדי ליה. ולא
דמי לפירוקא שהיא משלית
קשורה בפומא דרובא,
כדגריסין בפרק ר' אליעזר
אומר תולין. אמר רבא
הא מפרוקא אפלטא דרובא
שורי, ולא חייש דניחוי
כמו סנטנא. אפומא דכולא
רובא אסיר, דהא עבדי אהל
בסנטנא, ומאמי שורי רבא
החם אפלטא דרובא, ליתוש
שמה יסחוט המטלית.
ושנינו מטלית לא קפדי
קציצו משלון מי
בנשורו כליו בדרך שותחן
בחמה אבל לא ננגד
הנש. סודר קפיד בנשירא
הילכך היא אסור והיא
שורי, פי מוכין, שמרטוטין
[ש"ל] בנדיים מוקצצין ברתחן
נגעיים פכ"צ ר"א בגד
מוסגר שנתפרב באחרים
כולין סודרין, קציצו וששאו
מוכין סודר. מוכין אפיקא
כ"י הא הניחא אין גותנין
מוכין לא לתוך הבד ולא
לתוך הכסת בי"ט ואין
צריך לומר בשבת, ושור
מחזירין אותן בשבת [ואין]
צריך לומר בי"ט. אמר רב
הפוחת בבגדי בית הצואר
בשבת חייב חטאת

דזיתים מסקי הבלא. מכאן יש לאסור להניח גחלים תחת
הקדרה אפי' יתן עליהן אפר אין להטמין קדרה עליהם
שהרי הגחלים מעלין הבל למעלה כמו גפת של זיתים ויש מימה היאך
אנו מטמנין על כירות שלנו שקורין אשטר"א וע"פ אגורפין אומי
הוא מוסקי הבל כמו גפת של זיתים
ואומר ר"י שיש ליתן טעם לקיים
המנהג דגבי גפת איכא למיחש שמא
יטמין כולה צמחה^א אבל צמרות
שלנו לא שייך למיחש הכי ועוד יש
שעושין חפירה גדולה ועושין בה
בנין לצנים סביב מכל זד ומלמטה
ומחזין אותה היטב וגורפין אותה
ומטמנין בה את הקדרה ולא דמיא
למטמין צדבר המוסקי הבל ללא
אסרו אלא כשמטמין ומדביק סביב
הקדרה דומיא דרמ"ב^ב אבל תנור או
חפירה שיש אור צין הדפנות לקדרה^ג
אין לאסור וימר מהשה"ה אף על פי
ש"ל הקדרה בתוך התנור ורבינו צרוך
פ"י שיש לחלק צין וסופת הבל דגפת
למספת הבל דלמיה שלנ"ה לפי
שהכירה אין חומה אלא מחמת האש
ולעולם מתקרב והולך^ד אבל הגפת
מוסקי הבל מעמנו אומר רבינו שמואל
דמוטר לשום תפוחים אלא האש סמוך
לחשכה אע"פ שלא יוכלו לללות מצע"י
דנאלקין טפי כמו שהן חייב מתבטל
שנבטל כמאלל צן דרוסאי דשרי
ואע"ג דבפ"י (ד' ע"ג) תנן אין לולין בשר
בצל וצ"ה אלא כדי שיזילו מצע"י
אע"פ שפעמים אוכלים בצל חי מ"מ
אינו ראו לאכול חי כמו תפוחים ורואה
להפיג חריפותו ולמתקן צביונו ואם
הטמין תפוחים עם הקדרה אסור
להחזיר כרים וכסתות על הקדרה
שעמיה או להוסקי על אותם כרים
אע"ג דלס אין שם תפוחים מותר
להחזיר דמתנן צפירקין (ד' נ"א) כסהו
ונתגלה מותר לכסותו ולהוסקי נמי
אמרינן בגמרא (ס"ג) אם בא להוסקי
מוסקי כשיש עם הקדרה תפוחים
אסור דאם מחזיר קודם שנבטלו
נמלא מבטל צצת ומה שנהגו
הקרקע עד שיגרפו הכירה^ה שמא צבירא לן כן לישנא דרש כירה
(לעיל דף ל"ח): דשרי חזקיה משמיה דאב"י הניחו על גבי קרקע אם דעמו
להחזיר: **מאי שנא ממיחה ע"ג מיחה** גופה דשרי מיחה ע"ג מיחה צסוק פרכין קמני צהדיא ולא צבטיל שימחו
אלא צבטיל שיהו משומרין ואומר ר"י דצרייתא לא שמיע ליה ולא מכה צרייתא פריך אל"ה^ו ממעשים בכל יום שנותנין מיחה על גבי מיחה^ז
מימה דהיינו דמי אי יד קולדת בו היכי הוה צעי למישרי אע"פ שנבטל מי לא ידע דתולדות האור כאור דתמן (לעיל דף ל"ח): אין גותנין צילה
בצל המיחה ואמר אם גגל חייב חטאת ותנן נמי (דף מ"א) המיחה שפינהו לא יתן לתוכו זונן ואי להפשי"ה^ח היכי מסיק דאסור והא תניא צפי'
כירה (דף מ"ג): נתן אדם קיתון של מים כנגד המדורה לא צבטיל שימחו אלא צבטיל שתפוג צינתו והיינו^ט הפשה כדמוכח סוגיא דהתם ורב
יהודה נמי קאמר התם אחד מים ואחד שמן יד קולדת בו אסור אין יד קולדת בו מותר ואין לתל"ה^י דגבי מדורה זוהר שלא יבטל^י כיון שהא
אלל האש אבל הכא אפילו אין יד קולדת בו אסור דשמא יבא לטעות ויניח עד שיתבטל דהא גבי מיחה שרינן לתת לתוכו מים מרובין כדי להפשי"ה
ולא גורנין אטו מים מועטין אע"פ שאינו אלל האש ונראה לרשב"א דהא דשרינן לתת קיתון של מים כנגד המדורה היינו צרמוק מן המדורה
שלעולם לא יוכל לבא ליד צבול^{יא} אבל בקרב"ב^{יב} אסור אפי' להפשי"ה דילמא משתלי ואמי להניחן שם עד שיתבטל ולהכי מסיק הכא דאסור ולא
צבטיל שימחו דקמני התם היינו כלומר במקום שיכול לבא ליד שימחו^{יג} והלשון דחוק קמ"ת: **מאי שנא מפרוקא**. פ"י"ח דלמר רבא
צפרק תולין (לקמן קלט): האי פרוקא אפלטא דרובא שרי ללא הוא אהל ולא חיישין שמה יסחוט: **התם לא קפיד**. פ"י"ח דלמר רבא
(דף י"ג) (ס"ג) **ובי מפני שאין לו קופה של תבן בו**. ור"ת מאי קעבי הא תנן צמתיתא טומנין צגייז למר ואין מטלטלין אותן והיינו אפילו
דעמו דהא קמני צהדיא כיצד עושה ומעיר לה כיסוי והא נטולות וכי מיימת צברייתא דמיימת ליה ליימי צמתיתא דמיימת ללא מני למדחי צמתיתא
כדדחי צברייתא וליכא למימר דמני^{יד} איכא לאוקומי צבל הפתק^{יז} כדמוקי לקמן רבינא ע"כ סוגיא דהכא לא ספירא כרבינא מדלח מוקי צרייתא
דמיימת צבל הפתק ומירן ר"י דגייז למר חשיבי טפי ממוכין ואסורים לטלטל יותר^{יח} ואע"ג דרבא קאמר לקמן דאפילו גייז למר טמן צבל
מטלטלין אין לחוש אי פליגא אצ"י דהכא כיון דלא קיימא לקמן מילתיה דרבא ולמאי דמשני רבינא מילתיה דרבא ומוקי צמתיתא צבל
הפתק ודרבא צשאין של הפתק אומר רשב"א דה"נ מיימי צמוכין של הפתק ולא פליגא דרבא אדאצ"י אף ק"ק דמאי משני צסמוך מהו
דמימא חוי למוגא עליהו כיון דמיימי צבל הפתק היכי ס"ד דשרי לטלטל משום דחוי למוגא עליהו:
ה"ק אם לא טמן אין מטלטלין אותן. כ"ג אמרין קאי ולא אגייז למר דגייז למר אפי' טמן אין מטלטלין^{יט}: **הא בחדתי הא בעתיק**. אומר ר"י
שאם נתקו חוטי הסרבל אם הנקב רחב ויכול להכניסם^כ צלא טורח שרי כיון דעתיק^כ וצבצב שיתנס צענין זה שלא יהא לחוש שמה יתקע
דצענין שהוא רגילות ולתקוע ולקשור נראה דאסורין להחזיר כדאמרינן צריש כל הכלים (דף קכ"ג): החזרת שידה מיכה ומגדל גזירה שמה יתקע:
וכי

אסוקי הבלא. כגון זה שהטמין צדבר אחר והניח קופה על הגפת
לליכא אלא שהגפת מעלה הבל למעלה ומרמחין קדרה צסוקפה:
אפומא דקומקומא. מיחה של חמין והכוחא היתה מלאה זונן: **טוהיה**.
גער צו: **מאי שנא ממיחה על גבי מיחה**. דמינא צברייתא צסוק
פרכין^א דשרי: **הסס אוקומי מוקים**.
שהמיחה מעלין גס צו יש מים חמין
והתחמון אינו אלא מעמיד חומו של
יפיג: **דספודר**. סודר של ראש:
דכובא. קנקן: **נעלא**. כלי ששואצין
יין מן הכובא: **דקא עזר**. שהיה
סוחטו מן המים שנצבלו צו: **מאי
שנא מפרוקא**. צגד העשוי לפרוס
על הגביגים שפורסין אותו צצפת: לא
קפיד עליה. אם שרו צמים שהרי
לכך עשוי ולא אחי ליד קסיתה:
מוכין. אין אלא לעשות מהן לצדין
שקורין פלט"ר ומוקצין הן למלאכה
ואסור לטלטלין ואלו טמנין צהן מי
אמרינן יחדן להטמנה ואיכא מורת
כלי עליהן ומותר לטלטלין צצפת או
לא: **עומד מפקיר לכך**. קופה של
מוכין צדמיה יקרין אין דרך צכך ולא
צטלי להטמנה: **גייז של למר**. כמות
שנגזרו: **איפי למר**. לאחר שנצפה
ושטחה כמין מחללות משטיחין:
לשונות. לאחר שנצבן וסורקין אותן
כעין לשונות ארוכין לטוות: ואין
מעטלין אותן. קס"ד דהכי קאמר
ואע"פ שטמנין צהן אין מטלטלין
אותן: **אם לא טמן צהן בו**. ומילי
מילי קמני צרישא אשמעינן לטומנין
צהן דלא מוספי הבלא ואשמעינן
סיפא דקסם מוכין מוקלות ניהו אלל
הני דטמן צהן הוי כמי שיחזן לכך:
למוגא. להיסב עליהן: **לאהדורי**
אודרי לני סריא. להחזיר מוכין
שנפלו מן הכר לתוכן: **מסירין צים
האזרה**. שדרך הכובאים לקשורין: **אלל
לא פותחין**. לכתחילה להשתא עבד
ליה מנא: **צחדים**. שלא היו מעולם
למכו אסור להשתא עבד ליה מנא:
צעטיקי. להחזיר לכר זה שנפלו
ממנו: **הפוסה צים האזרה**. זה חלוק בצמחיה: **חייב חטאת**. דהשתא
קמשוי ליה מנא וחייב משום מכה צפעיש והיינו גמר מנאלה:
מה

א. דלמא אתו למימר דהא
לי ליתן הגפת תחת
הקדרה ומה לי להטמין
בתוכו. מוס' ה"א.
ב. שרומין נוגע בקדרה
מסיב. מוס' ה"א. ג. לא
דמיא להטמנה. מוס'
ה"א. ד. ע"ג כירה. מוס'
ה"א. ה. [ד]לא גזרו אלא
דבר שהוא מוסקי הבל
מתחת עצמו כגון מלח
וסדי, אבל דבר שהוא חם
מתחת דבר אחר לא גזרו.
מגד"ס. ו. ולא דמי לרמין
שהוא חם מתחת האש,
דמין היינו אש ודחת.
למיגור בו שפא ידחת.
מגד"ס. ז. הקרי"ל בחבניה
כ"ל שהוא כמאלל כל
דרוסאי וכו', ופירוש,
כיון. מוס' ה"א. ח. היינו
משום] דביצה אין דרכה
לאכול חיה. מוס' ה"א.
ט. ותימה, היאך הוא מותר
להחזירה לתוך לישנא דר'
חזקה משמיה דאבי
דריינן מניה לעיל כל
כ"ה דאם הניח ע"ג קרקע
אפ"ה שרעה להחזירה,
אסור, ואפי' בעיר"ש נמי
אסור' להחזיר. מוס'
ה"א. י. ועודן ב"ב
[שרינן] אפ"ה שאין דעתו
להחזיר, דבשל סופרים
הלך אחר המיקל. מוס'
ה"א. י"א. ה"ק ל"י, ולא
שנא. טע"כ. י"ב. ולא
מיחה אדם בדבר. טע"כ.
י"ג. הוא דבני למשרי,
דלית לן למיחש שפא
יתבטל. מוס' ה"א.
י"ד. אפילו. מוס' ה"א.
טו. דהני מילי כנגד
המדורה. מוס' ה"א.
טז. ויכיר שהוא ביטול
גמור. מוס' ה"א. י"ז. אלא
להפשיר. מוס' ה"א.
י"ח. אצל האבשל, במקום
שריא להאבשל, אף אם
ממחר להחזירין קודם
שיתבטל. מוס' ה"א.
י"ט. ור' זירא הוה ס"ל דכל
שאינו מניחו אלא כדי
להפשיר בלבד, כמלכו
דוכתי שרי. פי ה"י
כ. התם לא קפיד עליוהי,
דיין או שמן או שבר הוא
ואיננו, וחיטה לא מני
ליה, משריה לא גורנין
שפא יסחוט, אבל הכא
במים קפדי. מי שרינן.
כ"א. והכא כשאיש יכ"ד
הפתק. ירע"ב. כ"ב. אבל
מוכין לא חשיבי כלי
האי, דהא תני להו גבי
בתן גזין וי"ל דינין שוה
ומבטלין להטמנה. ספק
ירי. כ"ג. וא"ת, הוא גזיר
צמר קמני הבל, ובהריא
תנן במתני' כי אפי' ע
שטמן בתם אסור
לטלטל, כדאמרינן יכ"ד
הוא עושה, נוטל את
הכיסוי והן נטולות, וי"ל
דכי מוקמין לה כשלא
טמן בתם, אסיפא. ירע"ב.
כ"ד. ומתני' לצדידין קמני.
ירע"ב. כ"ה. הריא כ"ה.
ירע"ב. כ"ו. ואינו נהנין שם
לכתחילה. ירע"ב.